

MONITORING ZANDHAGEDIS EN RUG-
STREEPPAD 2021

BURGEMEESTER VAN ALPHENSTRAAT 108

TE ZANDVOORT

Ecologie

Rapportage monitoring zandhagedis en rugstreeppad 2021

Burgemeester van Alphenstraat 108 te Zandvoort

Opdrachtgever	Circuit Zandvoort Postbus 132 2040 AC Zandvoort
Rapportnummer	10261.009
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	7 december 2021
Vestiging	Zuid-Holland Hoofdweg 240 3067 GJ Rotterdam [redacted] [redacted]@econsultancy.nl
Opsteller	[redacted]
Paraaf	[redacted]
Kwaliteitscontrole	[redacted] MSc
Paraaf	[redacted]

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	KEUZE MONITORING GEBIEDEN TAPIJTTEGELS	1
	2.1 Gebieden die in aanmerking komen voor monitoring met tapijttegels	1
	2.2 Wettelijke verplichting	2
3	TOEGEPASTE METHODE	4
4	RESULTATEN	6
5	SAMENVATTING RESULTATEN.....	11

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Circuit Zandvoort opdracht gekregen voor het monitoren van de rugstreeppad- en zandhagedispopulaties binnen het circuitgebied aan de Burgemeester van Alphenstraat 108 te Zandvoort.

De monitoring van de zandhagedis en de rugstreeppad wordt uitgevoerd om de populatieontwikkeling binnen het circuitterrein in de jaren na afloop van de verbouwingen van het circuit ten bate van het houden van Formule 1-races te bepalen.

Daarnaast wordt de monitoring uitgevoerd in het kader van de voorschriften en beperkingen aangegeven in de ontheffing zaaknummer OD.315938 (14 januari 2021) verleend door de Provincie Noord-Holland voor het aanbrengen van asfaltgranulaat op locaties rond de baan van het circuit. In deze voorschriften wordt gesteld dat er twee reservaatgebieden ingesteld worden met een voor beide soorten geoptimaliseerde inrichting met een monitoringsverplichting.

Voorafgaand aan deze inrichting (gerealiseerd eind 2021) is begin 2021 reeds gestart met de monitoring van een drietal gebieden. Twee gebieden zijn gekozen voor de monitoring vanwege hun potentiële functie als reservaatgebied (gebied A; binnenzijde Arie Luyendijkbocht en gebied C; binnenzijde Scheivlak) waarvan uiteindelijk één gebied (gebied C; binnenzijde Scheivlak) daadwerkelijk die functie heeft gekregen en als zodanig is ingericht. Daarnaast is een gebied B (locatie 4; ter hoogte van bocht 10) opgenomen in het monitoringsprogramma. Dit gebied ligt tussen een druk bezocht tribunevak en een looproute voor toeschouwers. Het gebied zelf wordt gevrijwaard van betreding ("rustgebied") ten tijde van de F1-wedstrijden. Van deze locatie is bekend dat er een populatie zandhagedissen aanwezig is. De monitoring heeft tot doel te onderzoeken of ondanks de grote verstoring tijdens de F1-wedstrijden, de lokale populatie weet te handhaven.

Het tweede in te richten reservaatgebied gelegen aan de buitenzijde van de Arie Luyendijkbocht, (gebied D) is in 2021 niet meegenomen in de monitoring aangezien het in 2020 volledig nieuw is aangelegd en nog niet beschouwd wordt als leefgebied voor de soorten. Het zal pas opgenomen worden voor monitoring in 2022 nadat de inrichting als reservaatgebied afgerond is eind 2021. De monitoringsinspanning die in 2021 gedaan is in gebied A zal voor 2022 verplaatst worden naar dit tweede reservaatgebied D waarbij gebied A niet verder gemonitord wordt.

2 KEUZE MONITORING GEBIEDEN TAPIJTTEGELS

2.1 Gebieden die in aanmerking komen voor monitoring met tapijttegels

In eerste instantie zijn vier gebieden aangewezen om in aanmerking te komen voor deze monitoring:

1. Gebied A, binnenzijde Arie luyendijkbocht (zie figuur 1). Dit gebied is opgenomen als te optimaliseren reservaatgebied ter compensatie aan verloren gegaan leefgebied door de verbouwing van het circuitterrein ten bate van de F1-wedstrijden (zie 2.2). Het gebied is afgevalen als potentieel reservaatgebied vanwege een te hoge waterstand, zie wijzigingsbesluit (zaaknummer OD 34461, 6 april 2021). De monitoring wordt dan ook in 2022 niet voortgezet.

2. Gebied D, aan de buitenzijde van de Arie luyendijkbocht (zie figuur 1 en 2). Dit gebied is opgenomen als te optimaliseren reservaatgebied ter compensatie aan verloren gegaan leefgebied door de verbouwing van het circuitterrein ten bate van de F1-wedstrijden (zie 2.1). De monitoring heeft in 2021 niet plaatsgevonden vanwege het vooralsnog ontbreken van potentieel leefgebied. De monitoring zal gestart worden in 2022 na afronding van de inrichting eind 2021.
3. Gebied B, ten zuiden van “locatie 4” (zie figuur 4). Dit gebied is aangewezen als “rustgebied” ten tijde van de F1-wedstrijden. Dit houdt in dat het terrein aldaar niet wordt betreden door publiek. De monitoring kan gegevens leveren over het succes van een dergelijke beperking op het voorkomen van de soorten buiten een reservaatgebied.
4. Gebied C, aan de binnenzijde van het Scheivlak (zie figuur 3). Dit gebied is in eerste instantie aangewezen als “rustgebied” ten tijde van de F1-wedstrijden. Dit houdt in dat het terrein aldaar niet wordt betreden door publiek. Na het wijzigingsbesluit heeft het gebied definitief de status van reservaatgebied. De monitoring in 2021 heeft plaatsgevonden voorafgaand aan de optimalisatie van de inrichting en is daardoor te zien als een nulmeting.

2.2 Wettelijke verplichting

De monitoring vanaf 2022 wordt uitgevoerd in het kader van de voorschriften en beperkingen aangegeven in de ontheffing zaaknummer OD.315938 (14 januari 2021) voor het aanbrengen van asfaltgranulaat op locaties rond de baan van het circuit.

In de voorschriften wordt gesteld dat er twee reservaatgebieden ingesteld dienen te worden met een voor beide soorten geoptimaliseerde inrichting. Deze reservaatgebieden zullen jaarlijks gemonitord moeten worden, zie hieronder de tekst uit ontheffing:

15. De locatie zoals weergegeven in bijlage 3 van dit besluit dient jaarlijks door een deskundige¹ gecontroleerd te worden. Van deze controle dient verslaglegging plaats te vinden. In deze rapportage dienen minimaal de volgende gegevens te worden opgenomen:
 - Datum, tijdstip en locatie van controlerende(s);
 - Onderbouwing aan/ of afwezigheid van het leefgebied, voorzien van foto's en actueel kaartmateriaal;
 - Aantal waargenomen exemplaren per soort in en in de omgeving van het plangebied;
 - Namen van de betrokken deskundigen;
 - Klimatologische omstandigheden.

Deze verslaglegging dient op verzoek direct te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

16. Indien uit de voorgenoemde controle blijkt dat de locatie zoals weergegeven in bijlage 3 van dit besluit niet meer geschikt is als leefgebied voor de rugstreeppad en zandhagedis, dient het terrein opnieuw geoptimaliseerd te worden. Het optimaliseren dient plaats te vinden onder begeleiding en in aanwezigheid van een deskundige¹. Tevens dient hiervan melding te worden gemaakt aan het bevoegd gezag.

Figuur 2. Reservaatgebied D buitenzijde Arie Luyendijkbocht

Figuur 3. Nieuw reservaatgebied C binnenzijde Scheivlak

3 TOEGEPASTE METHODE

Er is vanuit praktisch oogpunt gekozen voor de plaatjesroute (monitoring met behulp van reptielenplaten), mede vanwege het feit dat in 2019 een dergelijke methode is gebruikt voor het wegvangen van exemplaren. Naast monitoringsroutes waar op zicht wordt gezocht naar reptielen zijn er ook zogeheten plaatjesroutes als methode in het Meetprogramma Reptielen opgenomen (Handleiding Meetnet Reptielen, 4^e druk 2020). Door platen (hout/metaal/dakpan/vloertegel etc.) ruim voor het eerste bezoek uit te leggen in het veld zijn soorten als zandhagedis relatief eenvoudig te onderzoeken.

De trajecten worden bezocht op dagen waarop er een goede kans bestaat om dieren te zien. Zonnige dagen in het voorjaar, april en mei, zijn hiervoor zeer geschikt. De dieren profiteren graag van de eerste zonnige dagen, ze zijn dan nog traag en laten zich gemakkelijk zien en benaderen. Bij lange periodes met warm weer neemt de behoefte van de dieren om langdurig te zonnen af. De activiteit verschuift dan naar de vroege ochtend en de late middag, op het heetst van de dag laten de dieren zich niet zien. In de periode juni-augustus zijn de ochtend en het eind van de middag dan ook de beste dagdelen om de dieren te kunnen zien. Op zeer warme dagen of bij slechte weersomstandigheden worden geen trajecten geteld. Als vuistregel geldt: niet bij een temperatuur van 30° Celsius of meer, niet bij regen en niet op dagen zonder zon met harde wind (windkracht 4 Beaufort of hoger).

Binnen de monitoringsgebieden (zie figuur 4) worden 4 clusters van 3 tegels, dat wil zeggen totaal 12 tapijttegels neergelegd op kansrijke locaties (locaties met een optimaal habitat). De locatie C binnenzijde Scheivlak heeft 5 clusters gekregen (15 tegels) vanwege de potentie als toekomstig reservaatgebied en de grootte van het gebied. De tegels worden 7x gekeerd per actief seizoen en onderzocht op de aanwezigheid van exemplaren van de rugstreepdoderm en zandhagedis. Vanaf half maart tot in juli wordt vier maal 's ochtends onderzocht op de aanwezigheid van exemplaren, steeds op een gunstige dag. In de maanden augustus en september, wordt drie maal geïnventreerd. De bezoeken liggen zoveel mogelijk over de twee perioden verspreid. De periode tussen twee bezoeken bedraagt ongeveer twee weken en moet op zijn minst vijf dagen zijn. De methode is gebaseerd op de Handleiding Meetnet Reptielen, (4^e druk 2020).

De methode is geschikt voor beide soorten. Voor de rugstreepdoderm is een voorkeursmethode volgens het Ravon (Handleiding voor het Monitoren van Amfibieën in Nederland 2015) het inventariseren van kooractiviteit. Dit wordt 3 maal per jaar 's avonds uitgevoerd bij voorkeur in mei. Naast het luisteren naar kooractiviteit zal er ook in ondiep water gezocht worden naar eisnoeren van de pad en aanwezige exemplaren.

Tabel 1. Toegepaste methoden

Locatie	Soort	Methode	Frequentie	Periode
A binnenzijde van de Arie Luyendijkbocht, C binnenzijde Scheivlak	zandhagedis + rugstreeppad	tapijttegels 12 stuks, Scheivlak 15 stuks	7x per jaar, ochtend	maart-september
bekende voortplantingslocaties binnen circuitterrein	rugstreeppad	kooractiviteit + eisnoeren en exemplaren	3 x per jaar, avond	april-juni
1 rustgebied B	zandhagedis + rugstreeppad	tapijttegels 12 stuks	7x per jaar, ochtend	maart-september

Tabel 2. Omstandigheden monitoring

Datum	Methode	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
20-4-2021	tapijttegels	9:00 - 11:30	11 °C	wind 2 m/s (2 bft) noordelijk, half bewolkt, droog
10-5-2021	tapijttegels	9:00 - 12:00	13 °C	wind 4 m/s (3 bft) noord/oost, zwaar bewolkt, droog
20-5-2021	tapijttegels	9:00 - 12:00	13 °C	wind 4 m/s (3 bft) noordelijk, zwaar bewolkt, droog
12-05-2021	koren	21:00 - 23:00	7 °C	wind 5 m/s (3 bft) westelijk, zwaar bewolkt, droog
19-05-2021	koren	21:00 - 23:30	8 °C	wind 3 m/s (2 bft) westelijk, zwaar bewolkt, droog
16-06-2021	koren	21:00 - 24:0	15 °C	wind 2 m/s (2 bft) westelijk, zonnig, droog
7-7-2021	tapijttegels	08.30 - 11.00	15 °C	wind 6 m/s (4 bft) noord/oostelijk, zwaar bewolkt, droog
17-08-2021	tapijttegels	08.30 - 11.00	13 °C	wind 2 m/s (4 bft) westelijk, zwaar bewolkt, droog
14-9-2021	tapijttegels	9.00 - 12.00	17 °C	wind 2 m/s (2 bft) westelijk, zwaar bewolkt, droog
28-9-2021	tapijttegels	9:00 - 11.15	12 °C	wind 3 m/s (2 bft) noordelijk, zwaar bewolkt, droog

Door het koude voorjaar zijn een deel van de onderzoeksresultaten van de rugstreeppad onbruikbaar. De monitoring van de kooractiviteiten van de rugstreeppad zijn met 3 nachtelijke bezoeken uitgevoerd in de daarvoor optimale periode (mei). Door het koude voorjaar hebben de bezoeken in mei echter nauwelijks waarnemingen opgeleverd. Een bezoek in juni gaf wel de verwachte resultaten. Eveneens door het koude voorjaar zijn de waarnemingen van eisnoeren en losse waarnemingen van exemplaren onsuccesvol geweest. Waarnemingen van exemplaren zijn beperkt gebleven tot de aanwezige exemplaren onder de tapijttegels.

4 RESULTATEN

Figuur 4 geeft de locaties weer waar clusters van 3 tapijttegels zijn neergelegd. In figuren 5 t/m 11 is visueel weergegeven per bezoek waar de individuen van de zandhagedis en rugstreeppad zijn waargenomen. Figuur 12 geeft de cumulatieve weer per cluster van de gedane waarnemingen.

Figuur 4. Locaties clusters tapijttegels. Gebied A binnenzijde Arie Luyendijkbocht, Gebied B, Gebied C reservaatgebied binnenzijde Scheivlak. ● Geeft cluster aan met in wit vlak clusternummer

Figuur 5. Resultaten tapijttegel telling 20-04-2021.

afbeelding staat voor 1 waarneming van de zandhagedis
afbeelding staat voor 1 waarneming van de rugstreeppad

Monitoring 7-07-2021, 3 zandhagedissen, 3 rugstreeppadden
Figuur 8. Resultaten tapijttegel telling 7-07-2021.

Monitoring 17-08-2021, 3 zandhagedissen, 3 rugstreeppadden
Figuur 9. Resultaten tapijttegel telling 17-08-2021.

Figuur 10. Resultaten tapijtregel telling 14-09-2021.

Figuur 11. Resultaten tapijtregel telling 28-09-2021.

Monitoring 2021 cumulatieve waarnemingen, 31 x zandhagedissen, 8 x rugstreep padden

Figuur 12. Cumulatieve waarnemingen tapijtgetel telling 2021.

Koren rugstreep pad 16-06-2021, binnen rode cirkels schatting roepende mannetjes, bij gele pijlen schatting buiten grenzen circuitterrein.

Figuur 13. Koren rugstreep padden 16-06-2021.

5 SAMENVATTING RESULTATEN

Op drie locaties binnen het circuitterrein zijn roepende mannelijke exemplaren van de rugstreeppad waargenomen. Buiten het circuitterrein zijn in de verre omtrek vanuit het natura 2000 gebied roepende rugstreeppadden gehoord. Het is vrijwel zeker dat zich voortplanting van de rugstreeppad heeft voorgedaan, dit is echter door de uitzonderlijke klimaatomstandigheden niet vastgesteld. Wel zijn er over vrijwel het gehele circuitterrein juveniele gewone padden en bruine kikkers aangetroffen.

Gesteld kan worden dat op alle drie de terreindelen beide soorten aanwezig zijn. Op locatie C zijn de meeste waarnemingen gedaan, ook na een correctie voor de extra tegel op locatie C (vijf tegels op locatie C, tegen 4 op de andere locaties). Opvallend is ook dat op locatie B relatief veel zandhagedissen worden waargenomen, dit ondanks de aanleg van het granulaat vlak direct ten noorden van deze locatie. Blijkbaar hebben de grootschalige graafwerkzaamheden ten noorden van de locatie B er niet toe geleid dat de soorten afwezig zijn.

Over een relatie tussen de waarnemingen en de werkelijke aantallen exemplaren die aanwezig zijn geen uitspraak te doen. Wel kan gesteld worden dat het aantal waarnemingen in overeenstemming is met de waarnemingen in 2019 tijdens het wegvangen van exemplaren (31 exemplaren zandhagedissen) en met de monitoring gegevens uit 2009 van Bureau Waardenburg (Circuit Park Zandvoort Verslag monitoring 2007-2009, 9 november 2010, Rapportnummer 10-210).

Het doel van de monitoring is om trends vast te stellen in de populatie grootte van de zandhagedissen en rugstreeppadden binnen het circuitgebied. De monitoring zoals beschreven in onderhavige rapportage is de eerste ronde van de monitoringsreeks van de komende jaren. Om de consistentie van de resultaten te waarborgen dient de methode zoals hierboven beschreven jaarlijks gereproduceerd te worden.

Tabel 3. Resultaten tapijttegeltellingen.

Datum	Waarnemingen
20-4-2021	Locatie A: 0 Locatie B: 1 zandhagedis Locatie C: 1 zandhagedis
10-5-2021	Locatie A: 0 Locatie B: 2 zandhagedis Locatie C: 2 zandhagedis, 2 rugstreeppad
20-5-2021	Locatie A: 1 zandhagedis Locatie B: 4 zandhagedis, 1 rugstreeppad Locatie C: 1 zandhagedis, 1 rugstreeppad
7-7-2021	Locatie A: 0 Locatie B: 1 zandhagedis Locatie C: 2 zandhagedis, 3 rugstreeppad
17-08-2021	Locatie A: 0 Locatie B: 2 zandhagedis Locatie C: 1 zandhagedis, 1 rugstreeppad
14-9-2021	Locatie A: 1 rugstreeppad Locatie B: 0 Locatie C: 6 zandhagedis
28-9-2021	Locatie A: 3 zandhagedis, 1 rugstreeppad Locatie B: 1 zandhagedis Locatie C: 2 zandhagedis
cumulatief	Locatie A: 4 zandhagedis, 2 rugstreeppad Locatie B: 10 zandhagedis, 1 rugstreeppad Locatie C: 17 zandhagedis, 5 rugstreeppad Totaal: 31 zandhagedissen, 8 rugstreeppadden

